

NORGES HØYESTERETT

Den 2. september 2005 avsa Høyesterett dom i

HR-2005-01387-A, (sak nr. 2005/477), straffesak, anke,

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Bjørn Enoksen Ristesund)

mot

A (advokat Kjell Holst Sæther)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Bruzelius**: Saken gjelder straffutmåling for besittelse og videreformidling av barnepornografi, jf. straffeloven § 204 første ledd bokstav d, slik bestemmelsen lød før lovendringen 20. mai 2005 nr. 29.
- (2) Jæren tingrett avsa 20. september 2004 dom i tilståelsessak med slik domsslutning:
 - ”1. A, fnr 000074 00000, dømmes for overtredelse av strl § 204 første ledd bokstav d til fengsel i 1 – ett – år og 6 – seks – måneder. Til fradrag i straffen fragår 34 – trettifire – dager for utholdt varetekt.
 2. I medhold av strl § 35 inndras 1 – en – PC med grønn Tower inneholdende 3 – tre – harddisker.”
- (3) Grunnlaget er i siktelse utferdiget 29. juni 2004 av Rogaland politidistrikt angitt slik:

”I perioden fra 1993/1994 og frem til februar 2004, fra de områder/steder han har vært bosatt i Norge, senest fra ----vegen 0 i X, lastet han fra internett ned svært store mengder med digitaliserte fotografier/bilder og videoklipp inneholdende kjønnslige skildringer av barn under 16 år. Da han ble pågrepet av politiet den 04. februar 2004, var han i besittelse av ca. 30.000 digitaliserte bilder og 2000 videosnutter med innhold som nevnt, som ble lagret på en harddisk i pc. Store deler av dette materialet er mottatt fra andre brukere av internett og distribuert videre, blant annet ved at han laget en katalog på sin pc hvor andre personer kunne lokke seg inn via en chattekanal og laste ned de filer som de fant ønskelig. I tillegg er deler av materialet blitt distribuert ved at han sendte dette til personer via e-mail”.

- (4) Domfelte anket over straffutmålingen, og Gulating lagmannsrett avsa 1. mars 2005 dom med slik domsslutning:

”I tingrettens dom gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 9 – ni – måneder, hvorav fullbyrdelsen av 6 – seks – måneder utsettes etter reglene i straffeloven §§ 52–54 med en prøvetid på 2 – to – år.”

- (5) Påtalemyndigheten har anket til Høyesterett over straffutmålingen, og gjort gjeldende at straffen burde vært strengere og fullt ut ubetinget.

- (6) *Jeg er kommet til at påtalemyndighetens anke må tas til følge.*

- (7) A er en tidligere ustraffet, nå 31 år gammel mann. Han er funnet skyldig i besittelse av barnepornografi i et betydelig omfang – til dels materiale av særlig grov art – og for videreformidling av deler av dette. Det beslaglagte materialet er i tingrettens domspremisser – som lagmannsretten gjengir – beskrevet slik:

”Det er snakk om ca 30 000 digitaliserte bilder som viser barn i seksuelle situasjoner med andre barn, barn i seksuelle situasjoner med voksne og poseringsbilder. Det dreier seg om et stort antall bilder av barn helt ned til babyalderen som blir utsatt for vold, tvang og grove seksuelle overgrep. Retten viser til bilder av baby som er bakkbundet idet den penetreres, babyer som penetreres, barn i varierende alder som voldtas vaginalt, oralt og analt av voksne, hovedsakelig menn. Det er snakk om barn ned til babyalder som er oversprøytet av sæd på kroppen, herunder i ansiktet, samtidig som det utføres oralsex. På et par av bildene har barnet i tillegg bind for øynene. Videre er det bilder av barn som er bundet fast i ulike positurer. Det foreligger videre bilde hvor barn og voksne har samleie med hverandre og hvor deltakerne fremstår som en kjernefamilie. Retten bemerker at flere av bildene er av særdeles små barn og at barna på de fleste bilder kan identifiseres. Hertil kommer over 2 000 videosnutter. Flere av filmene har innhold som nevnt og viser således særdeles grove overgrep”.

- (8) Lagmannsretten peker på at materialet i tillegg til å vise seksuelle integritetskrenkelser overfor til dels meget små barn, også viser grov fysisk mishandling av seksuell karakter av de samme barna, og uttaler at det ”er tale om filmatisering av åpenbart reelle handlinger, som for utøverne ville medføre langvarige fengselsstraffer”.

- (9) Nedlastingen av fotografier og videoklipp av barn under 16 år og med innhold som nevnt, har funnet sted i løpet av en tiårs periode, fra 1993/94 frem til februar 2004 da domfelte ble pågrepet av politiet. Av tingrettens straffutmålingspremisser – som lagmannsretten i det vesentlige sluttet seg til – fremgår at han i perioder forsøkte å opphøre med aktiviteten. Det heter videre: ”Han har imidlertid i 10 års perioden ikke fjernet noe av det materialet han lastet ned, kun lagret det på et annet område på serveren i perioder. Han har i løpet av perioden stadig gjenopptatt aktiviteten”.

- (10) Under ankeforhandlingen i Høyesterett har forsvareren opplyst at domfelte har erkjent videreformidling av om lag 8 000 bilder og fotografier. Lagmannsretten viser til at materialet ble spredt ”ved at han har tilrettelagt det i kategorier og gjort det tilgjengelig for andre via internett og e-post. Han har ikke mottatt vederlag i penger for tilgangen”. Av tingrettens domsgrunner fremgår at domfelte

”systematiserte og katalogiserte bilder etter innhold i den katalog han gjorde tilgjengelig for andre på internett. Retten viser til at siktede opprettet underkataloger som ble benevnt som ”baby rape”, ”cry”, ”kindergarden”, m.v. Siktede tilrettela på denne måten for at interesserte på en enklere måte kunne laste ned akkurat den type bilder de var ute etter”.

- (11) Saken skal avgjøres etter straffeloven § 204 første ledd bokstav d slik bestemmelsen lød etter lovendringen 1. august 2003 nr. 86, som trådte i kraft 1. oktober 2003, likevel slik at det må tas hensyn til at deler av det straffbare forholdet ble begått mens den øvre strafferammen var to år. Jeg nevner at en tilsvarende bestemmelse før endringsloven av 11. august 2000 nr. 76 var tatt inn i straffeloven § 211. Ved endringslov 4. juli 2003 nr. 78 ble den øvre strafferammen for overtredelse av § 204 første ledd utvidet fra to til tre års fengsel. Ved endringslov 20. mai 2005 nr. 29 er bestemmelsen flyttet til straffeloven § 204 a.
- (12) Høyesterett har tidligere ikke behandlet noen sak etter § 204 første ledd bokstav d slik bestemmelsen lød etter lovendringene i 2003. Lagmannsretten viser til avgjørelsene i Rt. 2002 side 1187 og Rt. 2003 side 1091, og bemerker at disse sakene ”synes å være av tilsvarende grovhet som nærværende sak, men av mindre omfang med hensyn til materiale og tidsforløp. I tillegg til besittelse gjaldt saken i 2003 også spredning, som i denne sak”.
- (13) Begge sakene gjaldt overtredelse av straffeloven § 211. I Rt. 2002 side 1187 på side 1190 flg. peker førstvoterende på at barnepornografi er et alvorlig samfunnsproblem og gir en oppsummering av skadevirkningene. Hun fremhever at barnepornografi blant annet må bekjempes ved at domstolene holder en streng linje ved overtredelser av straffebestemmelser som retter seg mot befatning med og spredning av slikt materiale. Det er jeg enig i.
- (14) Den saken gjaldt nedlasting og besittelse av om lag 7 000 digitaliserte bilder og 191 såkalte videosnutter, over en treårsperiode. Domfeltes personlige forhold, blant annet at han hadde en psykiatrisk diagnose, ble ikke vektlagt. Høyesterett satte – under dissens – straffen til fengsel i sju måneder. Domfeltes tilståelse da han ble pågrepet, og særlig et tidsforløp på nær tre år, medførte at fem måneder ble gjort betinget.
- (15) Saken i Rt. 2003 side 1091 gjaldt besittelse av om lag 1 770 fotografier og bilder samt videoklipp og videreformidling over internett av 62 fotografier. Materialet ble ansett å være forholdsvis likt materialet i saken fra 2002, men gjaldt også spredning av bilder ”av svært grov og krenkende art” i bytte mot tilsvarende materiale. Det forelå tilståelse, men den ble ikke tillagt særlig vekt fordi den kom etter at politiet hadde beslaglagt materialet på hans pc. Også i denne avgjørelsen ble fremhevet at domfeltes personlige forhold ikke kunne tillegges særlig vekt. Straffen ble satt til fengsel i åtte måneder, hvor fem måneder ble gjort betinget fordi det var gått om lag tre år fra forholdet ble oppdaget.
- (16) Jeg peker videre på Høyesteretts dom av 29. juni 2005 (HR-2005-01053-A), som gjelder straffutmåling for overtredelse av straffeloven § 204 første ledd bokstav d slik bestemmelsen lød før lovendringen av 1. august 2003. Domfelte hadde i sin besittelse om lag 9 000 barnepornografiske bilder og om lag 130 filmer og hadde videreformidlet en del av materialet til andre. Straffen ble satt til fengsel i sju måneder, hvor fem måneder ble gjort betinget på grunn av tidsforløpet i saken – noe over tre år og fire måneder.

Førstvoterende uttalte her at domfeltes personlige forhold, herunder at han hadde søkt behandling hos psykolog for sin hang til pornografi, måtte ha begrenset betydning i saker etter § 204 første ledd bokstav d.

- (17) Vår sak er mer alvorlig enn noen av de tre sakene jeg har omtalt. Det straffbare forholdet har vart i om lag ti år, og gjelder besittelse og videreformidling av et større antall fotografier og filmer som viser til dels meget grove seksuelle overgrep mot barn helt ned i spebarnsalder. Selv om videreformidlingen er skjedd i bytte med tilsvarende bilder, innebærer domfeltes systematisering og katalogisering av materialet økt spredningsfare. Allmennpreventive hensyn tilsier etter mitt syn en ubetinget fengselsstraff av en ikke ubetydelig lengde.
- (18) Lagmannsretten har ved sin straffutmåling lagt noe vekt på domfeltes tilståelse og hans personlige forhold, og forsvareren har anført at tilståelsen må tillegges vekt, særlig det forhold at han har spart politiet for innsats av tid og ressurser. Jeg er enig i at det skal legges noe vekt på at domfelte ved sine opplysninger til politiet, særlig for så vidt gjelder hans videreformidling av materiale, har spart tid og ressurser for politiet. På den annen side har slike omstendigheter som at domfelte nå har den daglige omsorgen for en treårig datter, og at han har søkt behandling hos psykolog for sin hang til barnepornografi, bare begrenset betydning for straffutmålingen.
- (19) Jeg finner etter dette at straffen passende kan settes til ubetinget fengsel i ett år. I de tre sakene jeg har omtalt foran, ble en del av straffen gjort betinget på grunn av tidsforløpet frem til endelig dom. I denne saken er det ikke grunn til å gjøre noen del av straffen betinget.
- (20) Jeg stemmer for denne

D O M :

I tingrettens dom skal domslutningens punkt 1 lyde:

A, født 00.00.1974, dømmes for overtredelse av straffeloven § 204 første ledd bokstav d til fengsel i 1 – ett – år med fradrag av 34 – trettifire – dager for utholdt varetektsfengsel.

- (21) Dommer **Coward:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (22) Dommer **Rieber-Mohn:** Likeså.
- (23) Dommer **Stabel:** Likeså.
- (24) Justitiarius **Schei:** Likeså.
- (25) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

I tingrettens dom skal domslutningens punkt 1 lyde:

A, født 00. 00.1974, dømmes for overtredelse av straffeloven § 204 første ledd bokstav d til fengsel i 1 – ett – år med fradrag av 34 – trettifire – dager for utholdt varetektsfengsel.

: